

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Podoloxía xeral	Código		750G02012
Titulación	Grao en Podoloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Lopez Lopez, Luis	Correo electrónico	luis.lopezl@udc.es	
Profesorado	Lopez Lopez, Luis	Correo electrónico	luis.lopezl@udc.es	
Web	moodle.udc.es			
Descrición xeral	a materia de Podoloxía General seguindo el programa docente propuesto, pretende aportar los conocimientos básicos en nomenclatura técnica empleada en ciencias de la salud, habilidades y técnicas de exploración imprescindibles, así como la capacitación del alumno en el análisis y reflexión de los datos obtenidos para realizar una historia clínica que conduzca a la elaboración de un diagnóstico correcto de las patologías generales del pie, un pronóstico y la canalización del tratamiento dentro de su ámbito profesional. Conocer los fundamentos de la podología, su historia y el marco conceptual serán otros de los aspectos destacados que se abordarán en el entorno de la asignatura. No obstante, hay que ser conscientes de que la formación teórico-práctica en una disciplina aislada no basta para que los futuros profesionales comprendan el alcance y el significado del rol que deben desempeñar en su actividad diaria; al respecto se debe propiciar que los alumnos adquieran una formación completa que les permita dar una cobertura podológica integral al servicio de la población.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer o desenvolvemento embriolóxico nas distintas etapas de formación. A anatomía e fisioloxía humana. Estudo dos diferentes órganos, aparatos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixes e planos corporais. Anatomía específica do membro inferior.
A12	Realizar a historia clínica podolóxica e rexistrar a información obtida. Filoxenia do aparato locomotor. O pé a través da historia. Desenvolver as técnicas de exploración física. Parámetros clínicos normais en decúbito, bipedestación estática e dinámica. Técnicas de exploración clínica. Estudo das técnicas e forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario.
A13	Coñecer os Fundamentos da Podoloxía. Ergonomía. Historia da profesión e marco conceptual. Concepto de profesión. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde. Adquirir capacidade na xestión clínica dos servizos de podoloxía.
A54	Manter actualizados os coñecementos, habilidades e actitudes.
A55	Garantir a calidade asistencial na práctica da podoloxía.
A58	Adquirir a capacidade crítica sobre publicacións científicas.
A59	Adquirir a capacidade de comunicar nos foros científicos os avances profesionais.
A60	Integrar os coñecementos, habilidades, destrezas, valores e actitudes adquiridos durante o itinerario curricular do alumno.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.
B11	Coñecementos de informática relativos ó seu ámbito de estudo.
B12	Capacidade de xestión da información.
B13	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar.
B15	Sensibilidade cara temas medioambientais.
B18	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.

B21	Habilidades interpersonais.
B22	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Realizar a historia clínica podolóxica e registrar a información obviada.	A12		C1 C2 C7 C8
Describir as técnicas e a forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario. Coñecer a ergonómia.		B2	C8
Desenvolver as técnicas de exploración clínica e física, identificando os parámetros clínicos normais do aparello locomotor en decúbito, bipedestación estática e dinámica.	A12	B3 B6 B7 B13 B15 B18	C3
Coñecer o marco conceptual e histórico da profesión, e os fundamentos da podoloxía.	A13	B21 B22	C4 C5
Coñecer a nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde.	A13	B2	C3
Coñecer a evolución do pé a través da historia e a filoxenia do aparello locomotor.	A1		
Identificar e describir as alteracións estruturais do pé e as alteracións posturais do aparello locomotor con repercusión no pé e viceversa	A12 A13	B2	C3
Saber elaborar e utilizar a historia clínica e emitir e interpretar informes clínicos.	A12	B11 B12 B13	C3 C7
Actuar en base ao cumprimento das obrigacións deontolóxicas da profesión, a lexislación vixente e os criterios de normopraxis.		B2 B3	C3
Coñecer os dereitos do paciente, o concepto de responsabilidade civil e sanitaria	A58 A59	B3	C3
Resolver problemas éticos no exercicio da profesión, utilizando instrumentos que axuden ao profesional en caso de problemas éticos.	A54 A55		C3
Coñecer o marco profesional e os dereitos e obrigacións do profesional.	A60		C3
Manter e utilizar os rexistros con información do paciente para a súa posterior análise preservando a confidencialidade dos datos.		B21	C6

Contidos	
Temas	Subtemas

BLOQUE TEMÁTICO 1

FILOGENIA DO APARELLO LOCOMOTOR ESTRUTURA, MORFOLOXÍA E FUNCIÓNS DO PÉ

Tema 1: Filogenia do pé.

- 1.1. A orixe da vida.
- 1.2. O limiar da evolución humana. Perspectivas.
- 1.3. O pé ata os primates.
- 1.4. Pé primate.
- 1.5. Cambios evolutivos do pé derivados da bipedestación.
- 1.6. O pé a través da historia.

Tema 2: Orientación espacial da extremidade inferior.

- 2.1. Planos de movemento.
- 2.2. Eixos de movemento.
- 2.3. Anatomía funcional.
- 2.4. Interacción das forzas na extremidade inferior.
- 2.5. Terminoloxía xeral.

Tema 3: Estrutura e funcións do pé.

- 3.1. Concepto e definición do Pé. Gramatical. Anatómica. Funcional. Biónica.
- 3.2. Deseño estrutural e estático do pé.
- 3.3. Concepto de arco plantar. Concepto de bóveda. Arcos lonxitudinais e transversais.
- 3.4. Fórmula metatarsal. Fórmula dixital.
- 3.5. Funcións do pé. Pé estático. Triángulo de sustentación. Pé Dinámico. Triángulo de propulsión.
- 3.6. Consideracións xerais das novas correntes emerxentes en biomecánica do pé. Achegas ao concepto diagnóstico e terapéutico.
- 3.7. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde.

BLOQUE TEMÁTICO 2

EXPLORACIÓN CLÍNICA DO PÉ

Tema 4: Sala de exploración clínica.

- 4.1. Distribución e organización ergonómica.
- 4.2. Áreas de traballo.
- 4.3. Descrición do mobiliario.
- 4.4. Material e instrumental podolóxico.
- 4.5. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde I.

Tema 5: Inspección e palpación do pé.

- 5.1. Anatomía palpatoria do pé.
- 5.2. Coloración. Temperatura. Pulsos.
- 5.3. Edemas. Dermatopatías. Queratopatías. Onicopatías.
- 5.4. Alteracións da sudoración.
- 5.5. Fórmula dixital. Fórmula metatarsal.
- 5.6. Técnicas de palpación e a súa interpretación semiolóxica.
- 5.7. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde II.

Tema 6: Exploración articular do pé.

- 6.1 . Valoración do percorrido articular das articulacións: Morno- peroneo- astragalina. Subastragalina. Chopart. Lisfranc. Metatarsofalángica. Interfalángica.
- 6.2. Normas e secuencia exploratoria.
- 6.3. Balance articular normal.
- 6.4. Nomenclatura técnica empregada en ciencias da saúde.

Tema 7: Somatometría e antropometría.

- 7.1. Medidas do pé.
- 7.2. Goniometría. Proxeccións máis comúns no diagnóstico podolóxico. Radiogoniometría. Teoría e técnica da medición das principais angulacións e liñas de referencia nas principais proxeccións radiolóxicas do pé.
- 7.3. Cronoloxía da osificación no pé.

Tema 8: Exploración muscular.

- 8.1. Musculatura extrínseca. Esquema de Ombredanne.
- 8.2. Musculatura intrínseca.
- 8.3. Sistemática exploratoria. Rexión dorsal. Rexión plantar interna. Rexión plantar externa. Rexión plantar media.
- 8.4. Balance muscular.
- 8.5. Músculos agonistas, antagonistas e sinergistas.

Tema 9: Exploración neurolóxica en podoloxía.

- 9.1. Arcos reflexos. Reflexos osteo- tendinosos (patelar, aquíleo). Reflexo cutáneo-plantar.
- 9.2. Dermatomas. Descrición topográfica. Sensibilidade táctil, térmica.
- 9.3. O miotoma como unidade funcional. Técnicas de exploración. Probas de

estabilidade bípeda e coordinación motora.

9.4. Coordinación neuromotora e propiocepción.

BLOQUE TEMÁTICO 3 EXPLORACIÓN CLÍNICA DA PELVIS, CADEIRA E XEONLLO	Tema 10: Exploración articular e muscular do xeonllo. 10.1. Inspección. Palpación. Exploración articular. Parámetros de normalidade. Técnicas específicas (Lachman test, McMurray, Cabot, Apley). 10.2. Exploración muscular. Parámetros de normalidade. Probas para a súa valoración. 10.3. Valores normais ángulos fémoro- tibiales. Trastornos da aliñación fémoro- tibial, genu- varum, genu- valgus, genu- flexus, genu- recurvatum. Tema 11: Exploración física da cadeira. 11.1. Inspección. Exploración articular. Parámetros de normalidade. Probas específicas (Ortolani, Barlow, Telescopio). Exploración muscular de cadeira. Parámetros de normalidade. Probas para a súa valoración. Tema 12: Exploración física da pelvis. 12.1. Inspección: basculación pélvica, anteversión e retroversión pélvica. 12.2. Dismetría real e funcional da extremidade inferior. Repercusións a nivel da columna vertebral.
BLOQUE TEMÁTICO 4 HUELLA PLANTAR CARACTERÍSTICAS OBTENCIÓN, INTERPRETACIÓN Y VALORACIÓNBLOQUE TEMÁTICO 4 PEGADA PLANTAR CARACTERÍSTICAS OBTENCIÓN, INTERPRETACIÓN E VALORACIÓN	Tema 13: A pegada plantar. 13.1. Características. O pé humano preandante, durante a infancia e durante a idade adulta. 13.2. Interpretación evolutiva da pegada. 13.3. Valoración: Índice de Chippaux- Smirak; Índice de Staheli; Índice de vallo; Ángulo de Clarke. Tema 14: Técnicas de captación e almacenamento da imaxe da pegada plantar. 14.1. Podograma graxo. 14.2. Podograma de tinta. 14.3. Fotopodograma. 14.4. Radiofotopodograma. 14.5. Podoscopio e pedigraffas estático-dinámicas. Palabras descoñecidasCopiar

BLOQUE TEMÁTICO 5

ALTERACIÓNS ESTRUCTURAIS DO PÉ

ALTERACIÓNS POSTURALES DO APARELLO

LOCOMOTOR CON REPERCUSIÓN NO PÉ E VICEVERSA

Tema 15: Pé plano. Clasificación.

15.1. Pé plano osteoarticular: pé plano astrágalo vertical, pé plano por sinostosis do tarso, pé plano por alteracións do escafoides.

15.2. Pé plano artrítico- reumatoideo, pé plano postraumático e pé plano iatrogénico.

15.3. Pé plano por alteracións músculo- ligamentosas: plano-vallo infantil por laxitud ligamentosa, plano por sobrecarga ponderal intrínseca e/ou extrínseca.

15.4. Pé plano por factores endocrinos e sistémicos que modifican o tecido elástico.

15.5. Pé plano por alteracións neurolóxicas: nas neuropatías espásticas e nas neuropatías flácidas. Exame clínico da marcha patolóxica.

15.6. Anatomía patolóxica, exames complementarios, exploración, alternativas de tratamento, evolución, pronóstico e tratamento.

Tema 16: Pé cavo. Clasificación.

16.1. Pé cavo neurolóxico: por parálise espástica dos flexores, por parálises flácidas dos extensores.

16.2. Pé cavo osteoarticular: microtraumático, postraumático, iatrogénico e reumatoideo. Exame clínico da marcha patolóxica.

16.3. Pé cavo vallo. Pé cavo varo. Pé cavo posterior. Pé cavo mixto. Pé cavo anterior. Anatomía patolóxica, exames complementarios, exploración, alternativas de tratamento, evolución, pronóstico e tratamento.

Tema 17: Pé zambo.

17.1. Definición, etiopatogenia, epidemioloxía. Anatomía patolóxica osteo-articular. Anatomía patolóxica músculo- ligamentosa.

17.2. Estudo clínico do metatarso adductus. Clínica. Radioloxía. Probas complementarias.

Clasificación funcional, medicións das tangentes morno- calcáneas. Alternativas de tratamento.

17.3. Pé adductus. Etiopatogenia, anatomía patolóxica, clínica, radioloxía, tratamento e evolución.

Tema 18: Alteracións posturales do aparello locomotor con repercusión no pé e viceversa.

18.1. Definición, etiopatogenia, epidemioloxía. Anatomía patolóxica osteo-articular da columna vertebral.

BLOQUE TEMÁTICO 6 A HISTORIA CLÍNICA EN PODOLOXÍA	Tema 19: Historia clínica en podoloxía. 19.1. Concepto de Historia Clínica. Gramatical. Concepto Médico. Concepto Legal. 19.2. Natureza e propiedade da Historia Clínica. 19.3. A Historia Clínica no dereito español. Regulación Legal. Estrutura. 19.4. Modelo de historia clínica en podoloxía. 19.5. Entrevista clínica. Filiación. Anamnesis. Enfermidade actual. Antecedentes persoais. Antecedentes familiares. 19.6. Exploración clínica en decúbito, sedestación e bipedestación estático-dinámica. 19.7. Prognóstico. Diagnóstico. Tratamento. Curso clínico. 19.8. O consentimento informado e a receita en podoloxía.
BLOQUE TEMÁTICO 7 HISTORIA DA PROFESIÓN E MARCO CONCEPTUAL. CONCEPTO DE PROFESIÓN.	Tema 20: A podoloxía pasado, presente e futuro. 20.1. Evolución histórica da podoloxía. 20.2. A profesión de podoloxía. 20.3. Marco lexislativo de podoloxía. 20.4. O podólogo no equipo multidisciplinar. 20.5. Estudo das técnicas e forma de actuación podolóxica no ámbito sanitario.
	AS PRÁCTICAS DE LABORATORIO DARÁN COMEZO EN FEBREIRO. A DISTRIBUCIÓN DOS GRUPOS REALIZARASE O DÍA DA PRESENTACIÓN DA MATERIA

BLOQUE PRÁCTICO

PRÁCTICA 1: Sala de realización: Aula.

PRESENTACIÓN.

INTRODUCCIÓN NO MANEXO E UTILIZACIÓN DO EQUIPAMENTO
EXPLORATORIO.

VISITA GUIADA Ao LABORATORIO.

PRÁCTICA 2: Sala de realización: Aula.

SOMATOMETRÍA PODAL.

CENTROS DE GRAVIDADE.

PROXECCIÓNS SOBRE A BASE DE SUSTENTACIÓN.

PRÁCTICA 3: Sala de realización: Laboratorio.

LOCALIZACIÓN, PALPACIÓN E EXPLORACIÓN DA
MUSCULATURA EXTRÍNSECA DO PÉ.

BALANCE MUSCULAR.

PRÁCTICA 4: Sala de realización: Laboratorio.

LOCALIZACIÓN, PALPACIÓN E EXPLORACIÓN DA
MUSCULATURA INTRÍNSECA DO PÉ.

BALANCE MUSCULAR.

PRÁCTICA 5: Sala de realización: Laboratorio.

REPASO DAS PRÁCTICAS 3 E 4.

PRÁCTICA 6: Sala de realización: Aula.

GONIOMETRÍA DOS PRINCIPAIS PARÁMETROS
RADIOLÓGICOS DO PÉ.

RADIOGONOMETRÍA.

INTERPRETACIÓN RADIOGRÁFICA.

PROXECCIÓNS.

PRÁCTICA 7: Sala de realización: Laboratorio.

INSPECCIÓN E PALPACIÓN DO PÉ.

EXPLORACIÓN ARTICULAR.

GONIOMETRÍA DO PERCORRIDO ARTICULAR.

CALIDADE DO PERCORRIDO.

PRÁCTICA 8: Sala de realización: Laboratorio.

EXPLORACIÓN NEUROLÓGICA.

REFLEXOS SENSITIVOS.

DERMATOMAS E MIOTOMAS.

PROCESOS DE EXPLORACIÓN EN PACIENTES CON ALTERACIÓN DA SENSIBILIDADE.

PROCESO DE EXPLORACIÓN DO CONTROL MOTOR.

PROBAS DE COORDINACIÓN MOTORA E DE ESTABILIDADE.

PRÁCTICA 9: Sala de realización: Laboratorio.

EXPLORACIÓN MUSCULAR DA PERNA.

EXPLORACIÓN ARTICULAR E MUSCULAR DO XEONLLO.

MEDICIÓN, GONIOMETRÍA DO PERCORRIDO ARTICULAR.

CALIDADE DO PERCORRIDO.

PRÁCTICA 10: Sala de realización: Laboratorio.

EXPLORACIÓN ARTICULAR E MUSCULAR DA CADEIRA E PELVIS.

MEDICIÓN, GONIOMETRÍA DO PERCORRIDO ARTICULAR.

CALIDADE DO PERCORRIDO.

PRÁCTICA 11: Sala de realización: Laboratorio.

TÉCNICAS DE CAPTACIÓN DA PEGADA PLANTAR

? PEDIGRAFÍAS GRAXAS.

? PEDIGRAFÍA DE TINTA TAMPÓN ESTÁTICA.

? PEDIGRAFÍA DE TINTA TAMPÓN DINÁMICA.

PRÁCTICA 12: Sala de realización: Laboratorio.

PODOSCOPIO E BANCO DE MARCHA.

ANÁLISE ESTÁTICA DINÁMICA DA PEGADA PLANTAR. VALORACIÓN DA MARCHA.

PRÁCTICA 13: Sala de realización: Aula.

ESTUDO CINEMÁTICO OBSERVACIONAL DO PÉ.

PRÁCTICA 14: Sala de realización: Aula.

CONFECCIÓN DUNHA HISTORIA CLÍNICA NOS seus DIFERENTES APARTADOS.
ESTRUTURA DA HISTORIA CLÍNICA.
ENTREVISTA CLÍNICA EN NENOS, ADULTOS E ANCIÁNS.

PRÁCTICA 15:Sala de realización: Aula.

EXPOSICIÓN DOS TRABALLOS.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A12 A13 B2 B3 B6 B7 B11 B12 B13 B15 B18 B21 C1 C2 C3 C8	14	42	56
Prácticas de laboratorio	A54 A60	24	24	48
Lecturas	B3	10	0	10
Actividades iniciais	B3	5	0	5
Proba de ensaio	A13	3	0	3
Proba mixta	A38 A45 A56 B5 B6 B7	2	0	2
Discusión dirixida	B22	0	1	1
Traballos tutelados	C4 C5 C6 C7	10	0	10
Atención personalizada		15	0	15
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A maior parte dos contidos desta materia desenvolveranse mediante leccións maxistras participativas con apoio importante de imaxes e vídeo
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de todos aqueles coñecementos, manobras e probas adquiridos na sesión maxistral e que requiran dunha escenificación por parte do profesor con participación activa do alumno.
Lecturas	Lecturas dirixidas en relación dos contidos da materia.
Actividades iniciais	Simulación de situacións cotiás do podólogo no ámbito da entrevista clínica e a exploración.
Proba de ensaio	Simulación en el laboratorio de pruebas específicas
Proba mixta	Teórico/prácticas Debate aberto
Discusión dirixida	Debate aberto
Traballos tutelados	Traballo de documentación bibliográfica como complemento aos contidos da materia. Realizaranse en grupos e pola orde establecida polo profesor

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Sesión maxistral Lecturas Actividades iniciais Traballos tutelados	A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como momentos de traballo presencial co profesor, polo que implican unha participación obrigatoria para o alumnado.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Prácticas de laboratorio	A54 A60	Realizaranse prácticas daqueles contidos que así o requiran, como se especifica no programa da materia. Traballátese de forma individualizada, en parella e grupos as diversas probas exploratorias propias dos contidos da materia.	10
Sesión maxistral	A12 A13 B2 B3 B6 B7 B11 B12 B13 B15 B18 B21 C1 C2 C3 C8	Desenvolvemento dos contidos do programa da materia en sesión maxistral, nos horarios establecidos pola facultade.	5
Lecturas	B3	Referencias Bibliograficas	5
Actividades iniciais	B3	Simulacións de probas	0
Proba de ensaio	A13	Simulación en el laboratorio de los procedimientos propios de los contenidos de la asignatura.	5
Traballos tutelados	C4 C5 C6 C7	Los alumnos deberán elaborar un trabajo a lo largo del curso con contenidos relacionados con la materia.	15
Proba mixta	A38 A45 A56 B5 B6 B7	Teórico/práctica	60

Observacións avaliación

Exame teórico: 60%.

Exame práctico: 15%.

Prácticas de laboratorio e valoración dos traballos : 15%.

A asistencia ás clases e a participación activa do alumno no desenvolvemento dos temas e dos traballos na aula supoñerá 10 % da cualificación final.

Para o aprobado na materia será necesario:

Realizar a totalidade das prácticas.

Presentar os traballos e asistir aos seminarios.

O formato do exame teórico será:

Tipo test, preguntas curtas e un tema para desenvolver.

O formato do exame práctico desenvólvese de modo teórico/práctico nos laboratorios do centro. O alumno deberá responder e realizar as 3 probas clínico/ exploratorias que se lle soliciten. Deberase de superar de modo independente a proba teórica e a proba práctica para aprobar a materia.

Obrigatoriedade de superar os 5 puntos sobre 10 para superar a materia, tanto no apartado teórico como no práctico.

Tamén será necesario a realización de todas e cada unha das prácticas de laboratorio para superar a materia.

As cualificacións das prácticas e os seminarios só se computarán na cualificación final. No caso de non superalas en primeira convocatoria, as cualificacións computarán en la segunda oportunidade.

En segunda ou sucesivas matriculas non se gardarán notas.

O non presentado outógase ao non presentarse á convocatoria.

A matrícula de honra aplicácese naqueles casos que se alcancen os 10 puntos.

Fontes de información

Bibliografía básica	ALEXANDER, IAN J. El Pie. Exploración y diagnóstico. Barcelona: Editorial Jims; 1.992. BOUCHET, A. ; CUILLERET, J. Anatomía descriptiva, topográfica y funcional: miembros inferiores. Buenos Aires: Panamericana; 1.987. CARLSON, B. M. Embriología humana y biología del desarrollo. Segunda edición. Madrid: Harcourt ; 2.000. CUTTER, N.; KEVORKIAN, C.G. Manual de valoración muscular. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España, S.A.U; 2.000. DANIELS L. Pruebas funcionales musculares. Madrid: McGraw-Hill- Interamericana de España;1.991. DAZA LESMES, J. Test de movilidad articular y examen muscular de las extremidades. Editorial Medica Panamericana; 1.996. GREENSPAN, A. Radiología en Ortopedia. Madrid: Marban Libros; 2.000. KAPANDJI, I. A.Fisiología articular. Volumen II. Miembro inferior. Madrid: Panamericana; 1.999. KENDAL, F.P.; KENDAL MC CREARY, E.. Músculos pruebas y funciones. Barcelona. Jims; 1.985. LLANOS ALCÁZAR, L. ; ACEBES CACHAFEIRO, J. El pie.Barcelona: Masson; 1.997. LELIVRE, JEAN; LELIVRE, JEAN-FRANCOIS. Patología del Pie. 4ª edición. Barcelona: Masson; 1.987. LOUDON, J.; BELL, S.; JHONSTON, J. Guía de la valoración ortopédica clínica. Barcelona: Editor Service, S.L.; 2.001 MCRAE, R. Exploración Clínica Ortopédica. Madrid: Harcourt Brace; 1.998. T. MICHAUD. Foot orthoses (and other forms of conservative foot care). Williams & Wilkins, 1997. MONTAGNE, J; CHEVROT, A.; GALMICHE, J.-M. Atlas de radiología del Pie. Barcelona: Masson; 1.984. NÚÑEZ-SAMPER, M.; LLANOS ALCAZAR, L. F. Biomecánica, Medicina y Cirugía del Pie.Barcelona:Masson; 1.997. ROCA BURNIOL, J.; CÁCERES PALAU, E. Esquemas clínico-visuales en Ortopedia. Barcelona: Doyma; 1.993. SÁNCHEZ LACUESTA, J. J.; PRAT PASTOR; J. M.; HOYOS FUENTES, J. V.; VIOSCA HERRERO, E.; SOLER GARCÍA, C.; COMÍN CLAVIJO, M.; LAFUENTE JORGE, R.; CORTÉS I FABREGAT, A.; VERA LUNA, P. M. Biomecánica de la marcha humana normal y patológica. Valencia: Instituto Biomecánico de Valencia; 1.999. TIXA, S. Atlas de Anatomía Palpatoria de la extremidad inferior.Barcelona: Masson; 1.999. VILADOT PERICÉ, A. Quince lecciones sobre de Patología del Pie. Barcelona: Springer-verlag ibérica; 2.000. VILADOT PERICÉ, A. Patología del Antepié.Barcelona: Springer-verlag ibérica; 2.000. YVES BLANC, G. A.; CASILLAS, J.; ESNAULT, M. La marcha humana la carrera y el salto. Biomecánica, exploraciones, normas y alteraciones. Barcelona: Masson; 2.000.
Bibliografía complementaria	ÁLVAREZ-CIENFUEGOS SUÁREZ, J. Mª.; et. al. Responsabilidad legal del profesional sanitario. Madrid: Edicomplet; 2.000. BICKLEY, L. S.; HOEKELMAN, R. A. Propedéutica médica. 7ª Ed. Méjico: McGraW-Hill Interamericana; 1.999. CÉSPEDES, T.; DORCA, A. El Pie Diabético. Diaz de Santos; 1.997. EZPELETA, L. La entrevista diagnóstica con los niños y adolescentes. Madrid: Síntesis, S.A.; 2.001. FOLEY, R. Hombre mono. La historia de la evolución humana. Barcelona: Tusquets Editores; 1.995. HERRERA RODRÍGUEZ, A.; FERRÁNDEZ PORTAL, L.; HERRERO-BEAUMONT, G; RODRÍGUEZ DE LA SERNA, A. Monografías médico-quirúrgicas del aparato locomotor. La cadera Tomo I. Barcelona: Masson; 2.001. HERRERA RODRÍGUEZ, A.; FERRÁNDEZ PORTAL, L.; HERRERO-BEAUMONT, G; RODRÍGUEZ DE LA SERNA, A. Monografías médico-quirúrgicas del aparato locomotor. La cadera Tomo II. Barcelona: Masson; 2.001. HOPPENFELD, S. Exploración física de la columna vertebral y las extremidades. México. El manual moderno; 1.976. HICKMAN, C. P.; ROBERTS, L. S.; PARSON, A. Principios integrales de Zoología. Madrid: McGraw-Hill internacional; 1.999. HOPPENFELD, S. Neurología ortopédica. México. El manual moderno; 1.981. MONTAGNE, J; CHEVROT, A.; GALMICHE, J.-M. Atlas de radiología del Pie. Barcelona: Masson; 1.984. MOORE, KEITH L. Anatomía con orientación clínica. Argentina: Editorial Médica Panamericana; 1.993. MORVAN, G.; BUSSÓN, J.; WYBIER, M. Escáner del pie y del tobillo.Barcelona: Masson;1.993. PEDROSA, C. S.; CASANOVA, R. Diagnóstico por imagen. Madrid;1.997. ROOT, MERTON L.; ORIEN, WILLIAM P.; WEED, JOHN H.; HUGHES, ROBERT J. Exploración Biomecánica del Pie. Volumen 1. Madrid: Ortocen Editores; 1.991. SEIBEL, MICHAEL O. Función del Pie. Texto programado. Madrid: Ortocen Editores; 1.994.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía específica do membro inferior/750G02002

Materias que continúan o temario

Observacións

Recoméndase a asistencia continuada ás clases teóricas, así como o repaso continuado dos contidos para dese modo dotar ás prácticas dun maior dinamismo e fluidez. Doutra banda será fundamental superar a materia neste primeiro curso por tratarse dunha materia básica para a adquisición de coñecementos en materias que se cursarán posteriormente en 2º, 3º e 4º de Grao. **IMPORTANTE:** Consideracións Documentos Green Campus UDC Green Campus documento base UDC 2014 Ecoauditoría Interna Green Campus para centros UDC (cuestionario) Regulamento e Acta Comité Ambiental UDC (modelo) Plan de Acción Green Campus UDC (modelo)

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías